

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 89 1 П 035704 22 Рев
Бања Лука, 28.10.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Тање Бундало, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља М.К., И.С., кога заступа Ж.Р., адвокат из И.С., против туженог П.З.П.С. РС АД Б.Л., РЈ ... С., кога заступа Ј.Б., запослена код туженог, ради накнаде штете, вриједност спора 50.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Источном Сарајеву број 89 1 П 035704 21 Гж 2 од 8.12.2021. године, на сједници одржаној 28.10.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Сокоцу, Одјељење у Источном Сарајеву број 89 1 П 035704 16 П од 30.9.2020. године, обавезан је тужени да тужитељу накнади материјалну штету у износу од 22.345,93 КМ, са законском затезном каматом од 3.9.2013. године до исплате и нематеријалну штету за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа у износу од 10.000,00 КМ, са законском затезном каматом од 30.9.2020. године до исплате и да му накнади трошкове поступка у износу од 8.080,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Источном Сарајеву број 89 1 П 035704 21 Гж 2 од 8.12.2021. године, жалба туженог је усвојена и првостепена пресуда преиначена тако што је одбијен тужбени захтјев тужитеља.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда преиначи на начин, да се жалба туженог одбије и првостепена пресуда потврди, уз накнаду трошкова поступка.

Тужени у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбије као неоснована

Ревизија није основана.

Тужитељ у овој парници тражи накнаду материјалне штете и нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа и трошкове поступка.

Расправљајући о тужбеном захтјеву тужитеља првостепени суд је на основу проведених доказа утврдио: да је тужитељ био задужен код Н.б. а.д. Б.Л. по основу два кредита и да је на дан доношења рјешења туженог о дисциплинској одговорности тужитеља (2.3.2010. године) његово кредитно задужење износило 10.328,11 КМ, по једном кредиту и 3.912,43 КМ, по другом кредиту, да су мјесечне рате наплаћиване из плате коју је примао код туженог и да је наведене кредите требао вратити дана 21.5.2012. године; да је 3.9.2013. године између тужитеља и наведене банке закључен уговор о дугорочном кредиту за рефинансирање обавеза по пласманима (по ранија два кредита), на износ од 36.586,47 КМ и да према налазу финансијског вјештака М.Г. разлика између тог кредита и стања наведених кредита на дан 2.3.2010. године износи 22.345,93 КМ; да је рјешењима првостепене и другостепене дисциплинске комисије туженог број ... од 11.1.2010. године и број ... од 25.2.2010. године тужитељу отказан уговор о раду због теже повреде радне обавезе (незаконитог располагања средствима предузећа и материјалне штете) из члана 9. став 1 и 2. тачка б. Правилника туженог о дисциплинској и материјалној одговорности; да је рјешењем туженог број ... од 5.3.2010. године утврђен престанак радног односа тужитељу, са даном 10.3.2010. године; да су пресудом Основног суда у Сокоцу број 89 1 Рс 017492 10 Рс од 19.11.2013. године поништена напријед означена рјешења туженог и обавезан је тужени да тужитеља врати на раније послове - управника поште број ... К. Р.Ј. за поштански саобраћај С. и на исплату неисплаћених плата за спорни период, која пресуда је потврђена пресудом Окружног суда у Источном Сарајеву број 89 1 Рс 017492 14 Рсж 2 од 6.5.2015. године; да је Наредбом Окружног тужилаштва Источно Сарајево, број Т17 0 КТПО 0003646 13 од 28.11.2014. године, обустављена истрага против тужитеља, због кривичног дјела Проневијере из члана 345. став 1. Кривичног закона Републике Српске, због недостатка доказа о учињеном кривичном дјелу; да се вјештак неуропсихијатар, Прим.др О.Ћ. изјаснио о претпљеним душевним боловима тужитеља проузрокованим престанком радног односа и због немогућности враћања кредитног задужења; да је вјештак психолог, Проф. др сци. мед. А.М. сачинио психолошку процјену мобинга, при чему је закључио да у предметном случају није било мобинга тужитеља од стране туженог; и да је тужитељ тужбу у предметној правној ствари поднио 1.4.2016. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да је незаконитим отказом уговора о раду од стране туженог, тужитељу проузрокована штета у износу од 22.345,93 КМ, јер због престанка радног односа није био у могућности враћати кредите по кредитним задужењима која су настала прије престанка радног односа и да је тим радњама туженог, кредитна обавеза тужитеља повећана без његове кривице, а кривицом туженог за наведени износ, који је предмет тужбеног захтјева. Даље је закључио, да је тим радњама туженог и подношењем кривичне пријаве, због постојања основане сумње да је тужитељ починио кривично дјело Проневијере из члана 348. став 1. Кривичног закона Републике Српске, тужитељу причињена нематеријална штета по основу душевних болова због повреде части и угледа, па је позивом на одредбу члана 154. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", број 29/78, 39/85 и 57/89, те "Службени гласник Републике Српске" број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04, даље: ЗОО) и члана 200. истог закона досудио тужитељу накнаду материјалне штете у износу од 22.345,93 КМ, са законском затезном каматом од 1.9.2013. године и нематеријалне штете у износу од 10.000,00 КМ, са законском затезном каматом од 30.9.2020. године до исплате и накнаду трошкова поступка у износу од 8.080,00 КМ.

Другостепени суд је прихватио чињенично утврђење, али не и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу туженог усвојио првостепену пресуду преиначио и одбио тужбени захтјев тужитеља. Према становишту тога суда, тужитељ је у законом

прописаном поступку, у радном спору, исходио судске одлуке у своју корист (поводом незаконитог престанка радног односа и радно правне реинтеграције), и да стога, на страни туженог нема одговорности као законске претпоставке за накнаду предметне штете прописане одредбом члана 154. и 155. ЗОО.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита.

Чланом 154. став 1. ЗОО је прописано, да ко другоме проузрокује штету дужан је надокнадити је ако не докаже да је штета настала без његове кривице. Кривица за проузроковану штету постоји када је штетник штету проузроковао намјерно или крајњом непажњом (члан 158. ЗОО). За штету, без обзира на кривицу, одговара се и у другим случајевима предвиђеним законом (члан 154. став 3. ЗОО). Према члану 155. ЗОО, штета је умањење имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист).

Међутим, свака штета не мора увијек бити извор облигације на основу које за штетника настаје обавеза, а за оштећеног право потраживања накнаде штете. Да би постојала одговорност за накнаду штете потребно је, не само да неко лице претрпи штету, већ и да се остваре остале законске претпоставке за одговорност за штету (штетна радња на страни штетника, противправност штетне радње, узрочна веза између те радње и настале штете и један од основа одговорности (субјективна или објективна) штетника. Штетна радња је противправна ако је предузета противно законској норми, а ако је радња извршена у складу са законском нормом и са постојећим правним поретком, правни субјект који је извршио такву радњу не одговара трећем лицу за штету, коју је оно претрпilo.

Из чињеничног утврђења нижестепених судова произлази да је дисциплински поступак против тужитеља покренут на начин, да је тужитељ пријавио мањак у таксеним маркама, по ком основу је против њега вођен дисциплински поступак и поднесена кривична пријава. Даље произлази, да је правоснажном пресудом Основног суда у Сокоцу број 89 1 Рс 017492 10 Рс од 19.11.2013. године, поништено рјешење органа туженог о утврђеној дисциплинској одговорности тужитеља и о престанку радног односа тужитељу. Међутим, поништење тих рјешења, не може се квалификовати противправним поступањем органа туженог који су донијели наведене одлуке по основу којих је тужитељу престао радни однос, како то ревидент тврди у ревизији, јер су исте донесене на основу законских овлаштења органа туженог, а посљедице незаконито донесених одлука састоје се у реинтеграцији, враћању тужитеља на рад и исплати неисплаћене плате (која је, према његовим наводима исплаћена са законском затезном каматом, у износу од 78.000,00 КМ).

Супротно наводима ревизије, ни поступање туженог, који је из истог чињеничног основа (због мањка у благајни у износу од 8.200,00 КМ), поднио кривичну пријаву против тужитеља и да је наведеном Наредбом Тужилаштва истрага против тужитеља обустављена, не може се квалификовати незаконитим поступањем органа туженог, с обзиром да је дисциплинска одговорност одвојена и независна од кривичне одговорности.

Осим наведеног, чињеница да су у судском поступку поништене одлуке туженог о утврђеној дисциплинској одговорности и о престанку радног односа тужитељу по том основу, не значи да постоји одговорност туженог за накнаду предметне штете тужитељу. Његова одговорност не може произлазити због погрешног тумачења правне норме, нити због погрешног правног схватања његових органа, који су поступали у складу са својим

законским овлаштењима, јер је по природи ствари, крајњи циљ доношења наведених одлука био санкционисање неправилности у раду те организационе јединице туженог, у којој је тужитељ био управник.

Наиме, сагласно одредби члана 154. ЗОО, која је у конкретном случају релевантна за утврђивање основа одштетне одговорности тужитеља, основ одговорности за накнаду штете су кривица и опасна ствар, а у изузетним случајевима прописаним законом, предвиђена је и одговорност, без обзира на кривицу (што овдје није случај).

По ставу овога суда, за одговорност туженог за накнаду предметне штете, тужитељ је био дужан доказати да је тужени дисциплински поступак против њега покретну и водио, у намјери да му причини штету, а не у намјери да заштити имовину и да тужитељ ту одлучну чињеницу проведеним доказима није доказао.

С обзиром да тужитељ није доказао кривицу, односно крајњу непажњу туженог (члан 158. ЗОО), ни да му је вођењем дисциплинског поступка нанесена штета, што је нужно за накнаду штете, након чега би се суд бавио питањем постојања и осталих претпоставки за накнаду штете, па и узрочно посљедичном везом између радњи туженог и настале штете, а на њему је, према процесном правилу прописаном одредбама чланова 7. став 1, 102. став 1. и 123. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), терет доказивања тих чињеница, указивање у ревизији на ову претпоставку за одговорност туженог, указује се неоснованим. Стога, због недоказаности постојања основа одговорности туженог за накнаду тражених видова штете, ирелевантним се указује питање њене висине, како је правилно закључио и другостепени суд.

Како је другостепени суд правилно примијенио процесно правило о терету доказивања и правилном оцјеном проведених доказа је за своју одлуку – која је заснована на правилној примјени материјалног права, дао довољне и ваљане разлоге, ревизиони приговори да је побијана пресуда усљед недостатка разлога о одлучним чињеницама захваћена повредама одредаба и да је донесена погрешном примјеном материјалног права, нису основани.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић